

KIRJALLISUUSESSEEN OHJEET

Kirjoita aina kokonaisin virkkein ja huolehdi, että yhteen kappaleeseen tulee aina yksi näkökulma. Jos seuraat ohjeita, niin esseeseen tulee yhteensä kahdeksan (8) kappaletta. Aloita uusi kappale aina painamalla 2 kertaa "enter". Jos kirjoitat käsin, tee kappalejako sientämällä tekstiä vasemmalta muutaman sormen leveydeltä.

Liitä ainakin johonkin kappaleeseen **lyhyt tekstinäyte**. Se voi olla pätkä mistä tahansa, mutta muista laittaa lähdeviittaukseen sivunumero. Lähdeviittaukset tehdään sulkein tekstin joukkoon.

Voit pitkin matkaa kertoa omia ajatuksiasi. Tärkeää on, että teet tulkintoja ja kerrot omia näkökulmiasi. Miksi joku henkilöhahmo toimii kuten toimii? Onko teoksessa jokin esine, joka toistuu ja on merkittävä tarinan lopputuloksen kannalta (nimitetään sanalla **teema**)?

- 1) Ensimmäisessä kappaleessa esittele lukemasi kirjan **kirjoittaja** (kirjailija), **nimi** ja **aihe** (mistä kirja lyhyesti kertoo). Kerro myös kirjan **valmistumisajankohta**. Ketkä ovat teoksen **keskeiset henkilöt**? Mikä on teoksen **näkökulma** (= kenen/keiden kautta tapahtumia tarkastellaan)?
- 2) Esittele kirjan **miljöötä**, eli aikaa ja tapahtumapaikkoja. Kuvaile tärkeimpiä tapahtumapaikkoja. Millainen on kirjan henkilöiden elämänpiiri, mihin aikaan/aikakauteen tapahtumat sijoittuvat? Miten ajankuva näkyy kirjassa? Onko kirjassa takaumia tai ennakoiteja, vai mennäänkö tapahtumia kronologisesti eteenpäin?
- 3) **Millaisia kirjan henkilöt ovat?** Millainen **päähenkilö** on luonteeltaan, millaisia valintoja hän tekee elämässään, millaisten ongelmien parissa hän kamppailee? Ketkä ovat hänelle tärkeimmät ihmiset ja miksi? Millaisia ihmissuhteita kirja kuvaa? Kuinka päähenkilö muuttuu ja kehittyy teoksen kuluessa?
- 4) Millainen on kirjan **juoni**, eli millaisen tapahtumasarjan se kuvaa? (Kerro siis kirjan keskeisimmät tapahtumat alusta loppuun) Onko juoni selkeä ja helppo hahmottaa, vai epäselvä, poukkoileva, jopa merkityksetön (siten että jokin muu asia, esim. henkilösuhteet, nousee keskiöön)? Jos juoni ei olekaan pääasia, pohdi, miksi henkilöiden sisäisen maailman kuvaus on tärkeämpää.
- 5) Mitä kirja kokonaisuutena haluaa kertoa lukijalle elämästä, ihmisistä jne.? Mitä on kirjoitettu "rivien väliin"? Eli pohdi teoksen **teemaa**. Ota esimerkkejä kirjan tapahtumista ja ihmisistä kirjoittaessasi teemasta. Peilaa kirjan teemaa omaan

elämäsi tai elämään yleensä ja mieti tätä kautta, mitä kirja haluaa lukijoilleen “opettaa”. Kirjan nimeä voi pohtia tässä kohtaa, sillä se usein saattaa kuvastaa teemaa. Teema on yleensä jokin “iso asia”, esim. pahuus, hyvyys, ystävyys, selviytyminen, rohkeus. Mitä kirjailija haluaa sanoa teoksellaan? Mikä on teoksen opetus?

- 6) Pohdi kirjan **kertojaa ja näkökulmaa**. Onko kirjassa minäkertoja, hänkertoja vai kaikkietävä kertoja (joka pääsee kaikkien henkilöiden ajatuksiin? Onko kerronnassa muuta mielenkiintoista, esim. vaihtuva näkökulma tai jokin muu kiinnostava seikka?
- 7) Kuvaile kirjan **kieltä**. Millaista dialogi eli vuoropuhelu on? (humoristista, puhekielistä, alatyylistä, vanhahtavaa...) Entä kirjan kieli yleensä? Oliko kirjaa helppo lukea, jaksoiko kirja kielen nokkeluuden, sanavalintojen tms. puolesta kiinnostaa? Viimeistään tässä kohtaa voisi olla hyvä laittaa työhön suora lainaus kirjasta (muista lainausmerkit!).
- 8) Pohdi tässä viimeisessä kappaleessa **lukukokemustasi**, vaikka oletkin sitä ehkä edellä jo monin tavoin tullutkin pohtineeksi. Millaista kirjan lukeminen oli? Mitä pohdittavaa se sinulle antoi, tarjosiko se jännitystä, ajanvietettä, matkan menneisyyteen, tulevaan tai jopa itseesi? Oliko kirjan lukeminen tylsää? Mikä kirjassa erityisesti kiinnosti, puhutteli tai ihastutti? Kirja saattoi myös vihastuttaa. Pohdi tätäkin näkökulmaa, jos näin oli. Kenelle voisit suositella kirjaa tai olla suosittelematta?

Tarkista vielä oikeinkirjoitus (alkukirjaimet, pisteet, pilkut, yhdyssanat, kappalejako, lause- ja virkerakenteiden sujuvuus).